

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W ŁODZI
z dnia 2021 r.**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na rok 2022.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 i 1834) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249), Rada Miejska w Łodzi

uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na rok 2022, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Roczne sprawozdanie z realizacji Programu, o którym mowa w § 1, przedkłada Radzie Miejskiej w Łodzi osoba upoważniona przez Prezydenta Miasta Łodzi w terminie do 30 czerwca 2023 r.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Łodzi.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący
Rady Miejskiej w Łodzi**

Marcin GOŁASZEWSKI

Projektodawcą jest
Prezydent Miasta Łodzi

Projekt zgodny z przepisami prawa,
opiniuję pozytywnie
pod względem formalno-prawnym

RADCA PRAWNY

Hubert [signature]
12-1-1507

INSPEKTOR

[signature]
Agnieszka Domańska

Wzrost i Ciężar ciała
p.o. MERYTOLOGA
dr Szymon Kozłowski

Wzrost i Ciężar ciała
p.o. DYREKTORA DEPARTAMENTU
ZDROWIA I SPRAW SPOŁECZNYCH

**ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Zdrowia
i Spraw Społecznych**
[signature]
dr Iwona Iwanicka

PREZYDENT MIASTA ŁODZI

[signature]
ADAM WILCZUREK

GLÓWNY SPECJALISTA

[signature]
Monika Zielińska-Drużka
06.12.2021 r.

Załącznik
do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Łodzi
z dnia

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na rok 2022**

Opracowanie:
Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych
Departament Zdrowia i Spraw Społecznych
Urząd Miasta Łodzi

Łódź, 2021

Spis treści

I.	Wstęp	3
II.	Przemoc w rodzinie i zjawiska powiązane – skala problemu	4
III.	Rekomendacje do działań w zakresie przeciwdziałania przemocy	10
IV.	Zasoby Miasta Łodzi do działań profilaktycznych i naprawczych	11
V.	Podstawy prawne	14
VI.	Cele Programu	15
VII.	Działania i ilościowe wskaźniki ich realizacji	16
VIII.	Źródła finansowania Programu	20
IX.	Literatura / źródła danych	20

I. Wstęp

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Definicja przemocy wg Instytutu Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego to intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody.

O przemocy możemy mówić wtedy, gdy zostaną spełnione 4 warunki:

- jest to intencjonalne działanie lub zaniechanie działania;
- jedna osoba ma wyraźną przewagę nad drugą;
- działanie lub zaniechanie jednej osoby narusza prawa i dobra osobiste drugiej;
- osoba wobec której stosowana jest przemoc, doznaje cierpienia i szkód fizycznych i psychicznych.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu każdego człowieka, kształtującym osobowość, system wartości oraz poglądy. Ogromną rolę odgrywają prawidłowe relacje panujące w rodzinie oparte na miłości, wsparciu i zrozumieniu. W przypadku zaburzenia tych relacji następuje dysfunkcja rodziny, która powoduje szkody m. in. emocjonalne, psychiczne, i społeczne. Do przemocy domowej może dojść w każdej rodzinie, niezależnie od jej statusu społecznego i materialnego czy też poziomu wykształcenia. Przemoc ze strony najbliższych osób jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę i powodującym utratę poczucia bezpieczeństwa. Przybiera ona różne formy i rzadko ma charakter incydentalny. Często ma charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

- fizyczna - naruszanie nietykalności fizycznej;
- psychiczna - naruszenie godności osobistej;
- seksualna - naruszenie intymności;
- ekonomiczna - naruszenie własności;
- zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie ściśle określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie; zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Polski Kodeks karny zawiera osobny rozdział dotyczący przestępstw przeciwko rodzinie i opiece. Jednym z nich jest przestępstwo znęcania się nad rodziną - art. 207 Kodeksu karnego, który obejmuje zarówno znęcanie się fizyczne, jak i psychiczne. Zgodnie z tym artykułem kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5; kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. Jeżeli czyn znęcania się połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. Jeżeli następstwem znęcania się jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

II. Przemoc w rodzinie i zjawiska powiązane – skala problemu

Badanie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie nie jest sprawą prostą. Przemoc w rodzinie jest w dużej mierze zjawiskiem ukrytym i wiele osób doznających przemocy w rodzinie nie zgłasza się po pomoc. Trudno więc w sposób jednoznaczny określić skalę problemu przemocy w rodzinie.

Procedura „Niebieskie Karty” w województwie łódzkim i łodzi

Dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Łodzi wskazują, iż w całym województwie łódzkim w 2020 roku wypełniono 3.887 formularzy „Niebieskie Karty – A” (3.915 w 2019 r.). Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie wyniosła 4.465 (3.272 kobiet, 613 mężczyzn i 580 osób małoletnich). Zatrzymano 1.412 osób,

wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie (głównie mężczyźni – 1.326 osoby).

Według danych Komendy Miejskiej Policji w Łodzi w 2020 roku w 1.134 przypadkach realizowano procedurę „Niebieskie Karty” (w 2019 roku w 1.198, w 2018 roku – 959). Ogółem 1.215 osób (1.259 osób w 2019 r., w 2018 roku – 1.016) to osoby, co do których istnieje podejrzenie, że były ofiarami przemocy (w tym: 857 kobiet, 154 mężczyźni i 204 małoletnich).

457 osób podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie będących pod wpływem alkoholu, zostało doprowadzonych do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub do Oddziału Diagnostyczno-Obserwacyjnego w Miejskim Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej im. bł. Rafała Chylińskiego w Łodzi pełniącego funkcję izby wytrzeźwień.

Tabela 1. Liczba realizacji procedury „Niebieskie Karty”, liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz liczba osób podejrzewanych o stosowanie przemocy na terenie m. Łodzi w latach 2015 – 2020.

Rok	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Liczba wypełnionych formularzy "Niebieskie Karty"	1134	1198	959	1153	1172	1221
Ogólna liczba osób doświadczających przemocy	1215	1259	1016	1227	1294	1373
Liczba ofiar - kobiety	857	969	793	956	959	1038
Liczba ofiar - mężczyźni	154	114	87	110	118	112
Liczba ofiar - małoletni	204	176	136	161	217	223
Ogólna liczba osób podejrzewanych o stosowanie przemocy	1147	1213	972	1164	1191	1238
Liczba podejrzewanych sprawców - kobiety	191	195	114	148	186	163
Liczba podejrzewanych sprawców - mężczyźni	943	1014	855	1009	998	1072
Liczba podejrzewanych sprawców - nieletni	13	4	3	7	7	3

Źródło: Dane statystyczne Komendy Miejskiej Policji w Łodzi.

Zespół Interdyscyplinarny

W Łodzi funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny, w którego skład wchodzi przedstawiciele instytucji i podmiotów działających w obszarze problematyki przemocy domowej. Zadaniem Zespołu zgodnie z art. 9b ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W 2020 roku do Przewodniczącej Zespołu wpłynęły 1.551 „Niebieskie Karty” (Policja – 1.367; Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi – 138; Oświata – 42; Ochrona Zdrowia – 4). W roku 2020 wszczęto o 14 procedur „Niebieskie Karty” więcej niż w roku 2019.

Nadal osobami najbardziej dotkniętymi przemocą domową są kobiety i to one były przeważającymi odbiorcami wsparcia Zespołu Interdyscyplinarnego (w 2020 r. – 2.595 osób, a w 2019 r. – 2.475). Jednak zauważyć można tendencję wzrostową, jeśli chodzi o mężczyzn oraz osoby małoletnie dotknięte przemocą domową, w 2019 r. - 779 mężczyzn i 511 małoletnich, a w 2020 r. - 1.225 mężczyzn i 1.115 małoletnich.

Tabela 2. Liczba osób dotkniętych przemocą domową.

Rodzaj przemocy	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Fizyczna	1110	1124	1023	1173	1223	1081
w tym dzieci	173	179	133	139	183	129
Psychiczna	1217	1243	1157	1397	1043	866
w tym dzieci	275	261	183	226	187	159
Seksualna	28	24	19	34	16	27
w tym dzieci	3	5	2	6	4	2

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Łodzi.

Analiza danych z prowadzonych działań Zespołu Interdyscyplinarnego w 2020 r. wykazała, że:

- w 493 przypadkach decyzją Grup Roboczych, kiedy małoletni były osobami, doznającymi przemocy, bądź były świadkami negatywnych zdarzeń w rodzinie, w której została założona „Niebieska Karta”, zawiadamiano Sąd Rodzinny i Nieletnich;
- w 475 przypadkach o nieprawidłowościach w funkcjonowaniu rodzin, w których istniało podejrzenie noszące znamiona przestępstwa, poinformowano prokuraturę;
- skierowano 354 zawiadomienia do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 304 rodziny skierowano do wsparcia przez specjalistów i asystenta rodziny;
- w 5 przypadkach nastąpiło odebranie dziecka z rodziny na wniosek pracownika socjalnego.

Najbardziej aktualne dane wskazują, że na dzień 27 października 2021 r. wszczęto w Łodzi 1.026 procedur „Niebieskie Karty”.

Bardzo ważnym działaniem służącym przerwaniu przemocy domowej jest odizolowanie sprawcy od rodziny. Decyzję w tej sprawie, obok sądu, może podjąć także prokuratura, tytułem środka zapobiegawczego (art. 275a K.p.k.). Dane pokazują, że to nadal ofiary przemocy opuszczają miejsce pobytu dla zapewnienia bezpieczeństwa sobie, a często i dzieciom. W 2020 roku 103 osoby (46 kobiet i 3 mężczyzn) skorzystały z pomocy Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, w tym 54 dzieci.

Tabela 3. Liczba osób doznających przemocy przebywających w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Łodzi w latach 2015-2020.

2020	2019	2018	2017	2016	2015
103 osoby	127 osób	133 osoby	163 osoby	148 osób	166 osób
46 kobiet	60 kobiet	65 kobiet	73 kobiety	71 kobiet	78 kobiet
3 mężczyzn	3 mężczyzn	3 mężczyzn	3 mężczyzn	5 mężczyzn	2 mężczyzn
54 dzieci	64 dzieci	65 dzieci	87 dzieci	72 dzieci	86 dzieci

Źródło: Dane Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie

Z danych Prokuratury Okręgowej w Łodzi wynika, że w 2020 roku w jednostkach prokuratury w Łodzi przeprowadzono 802 (784 – 2019 rok, 755 – 2018 rok) postępowań karne w związku ze stosowaniem przemocy w rodzinie, a 154 (169 w roku 2019) aktów oskarżenia skierowano do sądów. Skierowano 5 (11 w roku 2019) wniosków o warunkowe umorzenie postępowania karnego. Na tak dużą liczbę prowadzonych postępowań prokuratorzy wydali 46 nakazów (28 nakazów w 2019 r., 31 nakazów w 2018 r., 38 nakazów w 2017 r., 29 nakazów w 2016 r., 10 nakazów w 2015 r.) opuszczenia przez sprawcę przemocy lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z osobami pokrzywdzonymi. W 2 przypadkach skierowano wniosek do sądu o przedłużenie ww. środka zapobiegawczego na dalszy okres (4 przypadki w 2019 r., 1 przypadek – w 2018 roku).

Sądy orzekające w sprawach o stosowanie przemocy wydały 108 wyroków skazujących (na 147 spraw, które wpłynęły). W 3 przypadkach sprawy umorzono, a w 23 orzeczono kary w zawieszeniu. Wydano 8 nakazów opuszczenia przez sprawcę przemocy lokalu zajmowanego wspólnie z osobą pokrzywdzoną oraz orzeczono w 45 przypadkach prace społecznie użyteczne w stosunku do sprawców przemocy. Wydano 40 zakazów zbliżania się sprawcy przemocy na określoną odległość od osoby pokrzywdzonej.

Z badań ankietowych pn. „Rozpowszechnienie picia alkoholu, używania narkotyków oraz przemocy w rodzinie i związane z tym problemy społeczne wśród mieszkańców Łodzi”

przeprowadzonych w 2018 r. przez Ogólnopolskie Stowarzyszenie „RoPSAN” Rodzice Przeciwko Sprzedaży Alkoholu Nieletnim wynika, że:

- w 4,9% rodzin łódzkich w ciągu ostatnich 12 miesięcy dochodziło do przemocy fizycznej;
- w 7,4% rodzin łódzkich w ciągu ostatnich 12 miesięcy dochodziło do przemocy psychicznej;
- 10,7% osób miało poczucie bycia ofiarą przemocy w rodzinie;
- 13,5% osób było świadkiem przemocy w dzieciństwie;
- aż 6,3% osób uważa, że istnieją okoliczności, które usprawiedliwiają przemoc w rodzinie;
- 9,4% osób uważa, że to co dzieje się w rodzinie, także przemoc jest jej wewnętrzną sprawą i nie należy się w to wtrącać;
- 77,3% osób uważa, że pomaganie ofiarom przemocy w rodzinie jest obowiązkiem każdego człowieka;
- w ocenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy 81,2% mieszkańców Łodzi uważa, że najbardziej mogą liczyć na pomoc pomocy społecznej, w 78,6% na pomoc Policji.

W Miejskim Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej im. bł. Rafała Chylińskiego w Łodzi działa całodobowy, bezpłatny telefon interwencyjny – 800-112-800 – można tu zgłosić podejrzenie przemocy, jak również uzyskać informacje i pomoc w sytuacji, gdy jesteśmy świadkami przemocy w naszym otoczeniu (w rodzinie, u sąsiadów). Z telefonu tego korzystają nie tylko mieszkańcy Łodzi, aczkolwiek bezpośrednie wsparcie może być udzielone tylko mieszkańcom naszego miasta.

Tabela 4. Zgłoszenia przemocy na telefon interwencyjny 800-112-800

Rok	2020	2019	2018	2017	2016	2015
łączna liczba zgłoszeń przemocy	33	51	87	51	26	54
w tym liczba zgłoszeń dot. dzieci	20	29	23	19	12	32
łączna liczba zgłoszeń przemocy z Łodzi	16	31	64	29	6	21
w tym liczba zgłoszeń dot. dzieci z Łodzi	12	17	13	16	3	13

Źródło: Dane Miejskiego Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej im. bł. R. Chylińskiego w Łodzi

W 2019 roku na zlecenie Urzędu Miasta Łodzi zostało wykonane badanie – Raport z badania „Picie alkoholu i używanie narkotyków przez młodzież szkolną na terenie Łodzi” przez Pracownię Badawczo-Psychologiczną „MIRABO”. Zawiera on również dane dotyczące przemocy rówieśniczej. W badaniu brali udział uczniowie trzecich klas gimnazjum i drugich klas szkoły ponadgimnazjalnej. Łącznie badaniem zostało objętych 1.946 uczniów łódzkich szkół.

Analiza danych wskazuje na wysoki poziom stosowania przemocy, zwłaszcza wśród chłopców. W badaniu młodszych chłopców, w klasach III gimnazjum – 64,3%, a w populacji starszych chłopców, uczniów klas II ponadgimnazjalnych – 51,8%. W przypadku dziewcząt analogiczne odsetki były niższe i wyniosły odpowiednio 57,6% i 40,4%. Istotny jest także fakt, że w klasach III gimnazjum – 70,4% uczniów, a w klasach II szkół ponadgimnazjalnych – 59,3% uczniów stwierdziło, iż w roku poprzedzającym badanie było także ofiarami przemocy.

W badaniu z 2015 roku odsetek gimnazjalistów, którzy byli sprawcami przemocy był nieco niższy i wyniósł 55,2%. Zwiększyła się również grupa sprawców przemocy wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych z 50,3% w 2015 roku do 57,6% w 2019 roku. W tym kontekście można stwierdzić, że w okresie ostatnich 4 lat w tym zakresie nie odnotowano żadnej poprawy sytuacji, a nawet jej niewielkie pogorszenie.

Do kategorii ofiar możemy zaliczyć 55,4% dziewcząt i 54,9% chłopców z III klas gimnazjum. W II klasach szkół ponadgimnazjalnych ofiarą przemocy padło 39,5% dziewcząt oraz 42,2% chłopców. Zjawisko przemocy z perspektywy ofiar jest więc poważniejsze w gimnazjach. Warto podkreślić, iż odsetki nastolatków badanych w 2019 roku, którzy przyznali, że byli ofiarami przemocy były istotnie większe niż w 2015 roku. W populacji chłopców z III klas gimnazjum odnotowano wzrost o prawie 40% z 39,7% (2015 rok) do 54,9% (2019 rok). W grupie dziewcząt wspomniany wzrost odsetka ofiar przemocy przekroczył 50% (w 2015 roku – 36,2%, zaś w 2019 roku – 55,4%). Istotne zmiany odnotowano również w starszej grupie badanych, tj. wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych. W grupie dziewcząt odsetek tych, które uznały, że były ofiarami przemocy wzrósł w stosunku do wyników sprzed 4 lat prawie o połowę – z 26,6% w 2015 roku do 39,5% w 2019 roku.

Analizując wyniki badań i porównując je do wyników z 2015 roku dot. rozpowszechnienia doświadczeń związanych z cyberprzemocą możemy stwierdzić, iż w ciągu minionych 4 lat co najmniej podwoił się odsetek młodzieży, doświadczającej różnych form cyberprzemocy.

III. Rekomendacje do działań w zakresie przeciwdziałania przemocy

Działania realizowane w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie mają zróżnicowany charakter i zgodnie z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie mogą być podzielone na następujące typy:

- 1) działania uprzedzające: diagnozujące, informacyjne, edukacyjne, kierowane do ogółu społeczeństwa, a także do osób pracujących z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie;
- 2) działania interwencyjne: opiekuńcze i terapeutyczne, kierowane do ofiar przemocy w rodzinie oraz pouczające i izolujące, kierowane do sprawców przemocy w rodzinie;
- 3) działania wspierające: psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne i inne, kierowane do ofiar przemocy w rodzinie;
- 4) działania korekcyjno-edukacyjne kierowane do sprawców przemocy w rodzinie.

Zgodnie z przedstawionymi założeniami, Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie obejmuje komplementarny zestaw działań zawierający:

- działania nakierowane na pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, poprzez: udzielanie specjalistycznego poradnictwa, prowadzenie grup wsparcia, udzielanie bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą zmuszonym do opuszczenia miejsca zamieszkania lub pobytu;
- działania skierowane do sprawców przemocy, zarówno dorosłych, jak i nieletnich: zajęcia korekcyjno-edukacyjne, psychologiczno-terapeutyczne, a także możliwość pobytu w hostelu dla sprawców przemocy;
- zapobieganie występowaniu przemocy w rodzinie poprzez różnorodne formy działań profilaktycznych i edukacyjnych przeznaczonych dla dzieci i młodzieży, podnoszenie świadomości społecznej w ramach akcji i kampanii społecznych oraz promowanie nieagresywnych sposobów rozwiązywania konfliktów społecznych, w tym mediacji rodzinnych.

Przedstawione ustalenia dotyczące przemocy i zjawisk towarzyszących w Polsce, województwie łódzkim i mieście Łodzi stanowią, wraz z założeniami strategicznymi, punkt wyjścia do sformułowania rekomendacji dla Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na rok 2022.

1. Ważną grupą docelową są osoby i środowiska o niskim statusie społeczno-ekonomicznym i edukacyjnym, w której od lat występuje wysoka konsumpcja alkoholu, powiązana z aktami przemocy w rodzinie (dane „Niebieskie Karty”). W odniesieniu do tej grupy powinny być stosowane działania dostosowane do odbiorcy – między innymi nowoczesna praca socjalna i edukacja.

2. Istnieje potrzeba doskonalenia działań w zakresie wspierania i ochrony ofiar przemocy domowej.
3. Zwiększenie liczby inicjatyw edukacyjnych i kampanii społecznych w zakresie: uwrażliwienia mieszkańców Łodzi na problemy związane z przemocą, przełamania lęku ofiar przemocy z korzystania ze wsparcia oraz dostarczeniu rzetelnej informacji na temat instytucji udzielających wsparcia.
4. Ważne jest wspieranie nauczycieli i innych profesjonalistów edukacyjnych, aby potrafili oni rozpoznawać etap rozwoju zjawiska i stosować adekwatne do tego etapu rozwiązania.
5. Istotną kwestią jest zwiększenie w ramach zajęć profilaktycznych i pracy wychowawczej nacisku na takie zjawiska jak: cyberprzemoc i hejt w internecie.
6. Działania powinny się skoncentrować nie tylko na reagowaniu na przemoc rówieśniczą, ale także wspieraniu pozytywnych relacji między uczniami, szczególnie w kontekście edukacji zintegrowanej i częstej obecności dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w zespołach klasowych. Taką konieczność potwierdzają wysokie odsetki doświadczania wykluczenia wśród łódzkiej młodzieży.
7. Większość oddziaływań profilaktycznych z zakresu przemocy rówieśniczej należy kierować do młodszej grupy nastolatków, ponieważ to właśnie oni częściej stosują przemoc.
8. Należy doskonalić działania służb społecznych zajmujących się przemocą (w szczególności w kontekście Zespołu Interdyscyplinarnego i procedury „Niebieskie Karty”).

IV. Zasoby Miasta Łodzi do działań profilaktycznych i naprawczych

Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych

Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych realizuje zadania w zakresie szeroko pojętej polityki prozdrowotnej Miasta, w tym profilaktyki i promocji zdrowia. Miasto pełni funkcję podmiotu tworzącego dla 6 samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej (miejskie centra medyczne) oraz jednej spółki prowadzącej działalność leczniczą ze 100% udziałem kapitałowym Miasta (Centrum Medyczne im. dr. L. Rydygiera w Łodzi). Świadczą one podstawową opiekę zdrowotną dla ponad 150 tysięcy mieszkańców Łodzi, jak również wiele specjalistycznych usług zdrowotnych. Wydział koordynuje działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie, poprzez współpracę z innymi

jednostkami Miasta jak i bezpośrednimi realizatorami działań na rzecz mieszkańców. Wydział ściśle współpracuje z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łodzi.

W ramach swoich kompetencji Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych współpracuje z organizacjami pozarządowymi realizującymi działania prewencyjne w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz korekcyjno-edukacyjne i psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc. We współpracy z organizacjami pozarządowymi, Wydział może zapewnić m. in. prowadzenie mediacji, w tym mediacji rodzinnych, udzielanie poradnictwa specjalistycznego, zajęć psychologa.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi i Centrum Administracyjne Pieczy Zastępczej

W ramach swoich kompetencji jednostki zapewniają udzielanie bezpiecznego schronienia dzieciom – ofiarom przemocy w ramach rodzin zastępczych pełniących zadania pogotowia rodzinnego, placówek opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego lub we współpracy z organizacjami pozarządowymi. Mają możliwość organizowania zajęć profilaktycznych i edukacyjnych w świetlicach środowiskowych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi organizuje funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wydział Edukacji

Wydział Edukacji prowadzi sprawy związane z pełnieniem przez miasto funkcji organu prowadzącego publiczne szkoły i placówki oświatowe - jest to łącznie 395 placówek (przedszkoli, szkół i innych placówek oświatowych). W ramach swoich kompetencji Wydział Edukacji ma możliwość organizowania działań profilaktycznych w szkołach i placówkach oświatowo-wychowawczych w zakresie promowania nieagresywnych sposobów rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie z emocjami. Współpracuje również z organizacjami pozarządowymi, które mogą zapewnić wsparcie w zakresie poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego czy socjalnego, jak również prowadzić grupy wsparcia dla młodzieży dotkniętej zjawiskiem przemocy oraz prowadzić działania prewencyjne w zakresie przemocy oraz korekcyjno-edukacyjne dla nieletnich sprawców przemocy w rodzinie.

Miejskie Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej im. bł. Rafała Chylińskiego w Łodzi (dalej „Miejskie Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej” lub „Centrum”)

Miejskie Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej jest podmiotem leczniczym. Zakres świadczeń udzielanych przez Centrum obejmuje:

- specjalistyczną opiekę zdrowotną w zakresie psychiatrii i uzależnień oraz chorób współistniejących i zaburzeń psychicznych, udzielaną w warunkach ambulatoryjnych, stacjonarnych;
- działania rehabilitacyjno-readaptacyjne;
- promocję zdrowia i profilaktykę uzależnień;
- interwencje kryzysowe;
- transport osób w stanie intoksykacji substancjami psychoaktywnymi.

Placówka posiada zasoby do realizacji zajęć korekcyjno-edukacyjnych oraz programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie w zakresie radzenia sobie ze stresem, agresją, konfliktem, udzielania pomocy psychologicznej w formie terapii indywidualnej, rodzinnej lub grupowej, jak również prowadzenia punktu konsultacyjnego dla osób dotkniętych przemocą.

Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe są cennym zasobem przy realizacji działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, jak również niwelowania negatywnych skutków tego zjawiska, zwłaszcza skutków społecznych. Sfera różnego rodzaju poradnictwa, prowadzenie grup wsparcia, mediacji to obszary, gdzie organizacje pozarządowe z sukcesem wypełniają zadania powierzone przez samorząd.

Zespół Interdyscyplinarny w Łodzi

Zespół Interdyscyplinarny w Łodzi jest powołany zarządzeniem Prezydenta Miasta Łodzi i składa się z 24 osób reprezentujących instytucje zaangażowane w działania w obszarze przeciwdziałania przemocy. Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów i specjalistów działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, poprzez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mającym na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

V. Podstawy prawne

Obowiązek uchwalenia Programu wynika z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249).

Przy realizacji zadań zawartych w Programie zastosowanie mają następujące akty prawne:

- 1) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
- 2) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 i 2369 oraz z 2021 r. poz. 794, 803 i 1981);
- 3) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119);
- 4) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 oraz z 2021 r. poz. 1038, 1243 i 1535.);
- 5) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 oraz z 2021 r. poz. 159, 1006 i 1981);
- 6) rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. poz. 259);
- 7) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. poz. 1245).

VI. Cele Programu

Cel I.	Zwiększenie świadomości społecznej nt. przemocy w rodzinie i sposobów jej przeciwdziałania oraz wzmocnienie postaw antyprzemocowych.
Cel II.	Redukcja negatywnych konsekwencji dla ofiar i świadków przemocy w rodzinie.
Cel III.	Zapobieganie przemocy poprzez oddziaływania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
Cel IV.	Poprawa jakości działań w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

VII. Działania i ilościowe wskaźniki ich realizacji

Cel I. Zwiększenie świadomości społecznej nt. przemocy w rodzinie i sposobów jej przeciwdziałania oraz wzmacnianie postaw antyprzemocowych.			
Działania	Ilościowe wskaźniki realizacji	Koordynator/Realizator	
1. Podnoszenie świadomości społecznej i promowanie aktywnych postaw wobec przemocy w rodzinie.	Liczba inicjatyw edukacyjnych (np. materiałów online, audycji, artykułów, plakatów, ulotek).	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych	
2. Propagowanie konstruktywnych metod rozwiązywania konfliktów w rodzinie, w tym procedur mediacji.	Liczba inicjatyw edukacyjnych skierowanych do mieszkańców, dotyczących konstruktywnych metod rozwiązywania konfliktów w rodzinie. Liczba przeprowadzonych mediacji. Liczba osób, które skorzystały z mediacji	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych / organizacje pozarządowe	
3. Prowadzenie warsztatów umiejętności radzenia sobie z agresją i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania jakichkolwiek form przemocy (profilaktyka uniwersalna).	Liczba inicjatyw edukacyjnych (np. kursów, szkoleń, materiałów online, materiałów drukowanych) skierowanych do grup docelowych. Liczba osób uczestniczących w różnych zajęciach dotyczących radzenia sobie z agresją.	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych / organizacje pozarządowe Wydział Edukacji / organizacje pozarządowe	
4. Wspieranie aktywnych postaw osób doświadczających przemocy w rodzinie.	Liczba działań skierowanych do osób doświadczających przemocy w rodzinie. Liczba osób, które skorzystały z tych działań.	Zespół Interdyscyplinarny / Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
5. Wspieranie programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania przemocy.	Liczba programów skierowanych do dzieci i młodzieży. Liczba małoletnich uczestników, którzy skorzystali z programów.	Wydział Edukacji	

Cel II. Redukcja negatywnych konsekwencji dla ofiar i świadków przemocy w rodzinie.		
Działania	Ilościowe wskaźniki realizacji	Koordynator/Realizator
1. Organizowanie i prowadzenie różnicowanych form wsparcia osób doświadczających przemocy w rodzinie, w tym poradnictwa (m. in.: medycznego, psychologicznego, psychospołecznego, pedagogicznego, rodzinnego, prawnego, socjalnego), zajęć psychologa z rodziną w kryzysie, grup wsparcia oraz zapewnienie możliwości wykonania obdukcji lekarskich dla osób dotkniętych przemocą.	Liczba instytucji świadczących poradnictwo na rzecz ofiar przemocy. Liczba ofiar przemocy, które skorzystały z poradnictwa.	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych / organizacje pozarządowe Wydział Edukacji / organizacje pozarządowe
2. Prowadzenie i doskonalenie pracy socjalnej w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie.	Liczba środowisk objętych działaniami pracy socjalnej ze względu na przemoc.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi
3. Doskonalenie wdrażania procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba inicjatyw na rzecz doskonalenia wdrażania procedury „Niebieskie Karty”.	Zespół Interdyscyplinarny w Łodzi
4. Organizowanie i prowadzenie interwencji kryzysowej w sytuacjach przemocy w rodzinie.	Liczba podjętych interwencji kryzysowych związanych z przemocą w rodzinie.	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych / Miejskie Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej
5. Wspieranie funkcjonowania telefonu interwencyjnego dla osób dotkniętych przemocą i świadków przemocy w rodzinie.	Liczba udzielonych interwencji telefonicznych na rzecz świadków i ofiar przemocy.	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych / Miejskie Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej
6. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom lub rodzinom dotkniętym przemocą, zmuszonym do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania bądź pobytu.	Liczba ofiar przemocy w rodzinie, którym udzielono pomocy w związku z koniecznością opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania lub pobytu.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi/ organizacje pozarządowe
7. Udzielanie bezpiecznego schronienia dzieciom - ofiarom przemocy.	Liczba dzieci, którym udzielono bezpiecznego schronienia w związku z doświadczaniem przemocy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi,

		Centrum Administracyjne Pielczy Zastępczej / rodziny zastępcze, placówki typu interwencyjnego
--	--	--

Cel III. Zapobieganie przemocy poprzez oddziaływanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.		
Działania	Ilościowe wskaźniki realizacji	Koordinator/Realizator
1. Prowadzenie placówki całodobowego pobytu dla dorosłych sprawców przemocy.	Liczba sprawców przemocy, którzy korzystali z placówki całodobowego pobytu.	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych / Miejskie Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej
2. Indywidualne i grupowe działania korekcyjno-educacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie (nieletnich, pełnoletnich).	Liczba godzin zajęć korekcyjno-educacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Liczba osób, które przystąpiły do programu oddziaływań korekcyjno-educacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Liczba osób, które ukończyły program oddziaływań korekcyjno-educacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych / Miejskie Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej Wydział Edukacji / organizacje pozarządowe
3. Oddziaływanie psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc.	Liczba godzin zajęć dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Liczba osób, które przystąpiły do programu psychologiczno-terapeutycznego. Liczba osób, które ukończyły program psychologiczno-terapeutyczny.	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych / Miejskie Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej

Cel IV. Poprawa jakości działań w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie		
Działania	Ilościowe wskaźniki realizacji	Koordinator/Realizator
<p>1. Wzmacnianie kompetencji oraz współpracy kadry i instytucji/organizacji zajmujących się monitorowaniem i przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie poprzez:</p> <p>a. rozwijanie wiedzy i umiejętności reprezentantów Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych oraz innych organizacji/instytucji zajmujących się profilaktyką przemocy w rodzinie, z akcentem na przeciwdziałanie różnicowemu typom zjawiska przemocy;</p> <p>b. wzmacnianie współdziałania instytucji/organizacji zajmujących się przemocą w rodzinie (w tym w ramach procedury „Niebieskie Karty”).</p>	<p>Liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego, którzy wzięli udział w zajęciach edukacyjnych.</p> <p>Liczba inicjatyw podjętych na rzecz współpracy instytucji/organizacji zajmujących się przemocą w rodzinie.</p>	<p>Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi</p> <p>Wydział Edukacji</p> <p>Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łodzi</p> <p>Zespół Interdyscyplinarny w Łodzi</p>
<p>2. Monitorowanie i ewaluacja działań realizowanych w ramach Programu.</p>	<p>Liczba monitorowanych/wizytowanych placówek/organizacji/programów pod kątem ich jakości.</p>	<p>Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi</p> <p>Wydział Edukacji</p>

VIII. Źródła finansowania Programu

W ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie realizowane są zadania własne gminy wskazane w ustawie – i te zadania finansowane są z budżetu gminy. Środki na zadania administracji rządowej zlecane powiatowi, takie jak: „tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie”, „opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie” oraz „realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie” zapewnia budżet państwa.

IX. Literatura / źródła danych

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249).
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119).
3. Statystyki Komendy Głównej Policji, Komendy Wojewódzkiej Policji w Łodzi, Komendy Miejskiej Policji w Łodzi.
4. Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Łodzi za 2020 rok.
5. Statystyka Prokuratury Okręgowej w Łodzi.
6. Statystyka Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi.
7. Statystyka Sądu Rejonowego dla Łodzi - Widzewa w Łodzi.
8. „Rozpowszechnienie picia alkoholu, używania narkotyków oraz przemocy w rodzinie i związane z tym problemy społeczne wśród mieszkańców Łodzi”, badania ankietowe przeprowadzone w 2018 r. przez Ogólnopolskie Stowarzyszenie "RoPSAN" Rodzice Przeciwko Sprzedaży Alkoholu Nieletnim.
9. Raport z badania „Picie alkoholu i używanie narkotyków przez młodzież szkolną na terenie Łodzi” - badanie wykonane na zlecenie Urzędu Miasta Łodzi przez Pracownię Badawczo-Psychologiczną „MIRABO”- 2019 r.
10. <http://www.niebieskaLinia.pl>.

UZASADNIENIE

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy m. in. tworzenie gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W związku z powyższym przedstawia się niniejszy projekt uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na rok 2022, zwany dalej Programem.

Program jest kontynuacją działań realizowanych w ramach Gminnych Systemów i Programów przyjętych na lata ubiegłe.

Zadaniem przedstawionego Programu jest wprowadzanie w życie szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy w rodzinie, jak i przeciwdziałanie jej poprzez udzielanie pomocy ofiarom przemocy rodzinnej, a także podejmowanie odpowiednich działań wobec sprawców.

Środki finansowe niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania Programu pochodzą z budżetu Miasta oraz z budżetu Państwa.

ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Zdrowia
i Spraw Społecznych
dr Iwona Iwanicka